

Oslo, 21. september 2006

Fylkesmannen i Buskerud

Postmottak@fmbu.no

Forslag til forvaltningsplan for rovvilt i region 2

Det vises til rovviltnemndas høringsbrev av 26. juni.

På vegne av våre fire berørte fylkeslag avgir Norges Naturvernforbund med dette sin uttalelse i saken.

1. Innledningen til planen

Vi synes innledningen i all hovedsak er god.

Vi mener det i innledningen bør fremheves at et viktig mål er å bygge opp folks naturglede og naturforståelse der rovdryras berettigelse blir vektlagt. Informasjon om de forskjellige artenes biologi, spor og spor tegn vil være gunstig i så måte. Slik informasjon vil virke konfliktdempende og bidra til å "alminneliggjøre" rovdryra på linje med andre arter. Rovdryra er viktige aktører innenfor et biologisk mangfold, et mangfold og et samspill mellom arter som forskningen ennå ikke har full innsikt i.

Vi ønsker at formålsparagrafen i forvaltningsforskriften av 18.03.05 blir gjengitt i innledningen:

"§ 1. Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

Et slikt sitat vil presist formulere hovedformålet med forvaltningen, nemlig bærekraftig forvaltning av rovviltet. Innenfor den rammen skal det tas hensyn til næringsinteresser og andre samfunnsinteresser.

Vi ønsker også det blir lagt vekt på at de fastsatte bestandsmålsettingene er minimums-, ikke maksimumsmål.

2. Bestandsmålsettinger/bestandsnivå

Vi ønsker ikke at det skal innvilges fellingskvote dersom bestandsmålsettingen på gaupe ikke er nådd. Det er viktig at forvaltningen er forutsigbar, og det innebærer at bestandsmålsettingene fastsatt i forskrift, skal respekteres.

Når det gjelder bestandsmålsettingene, er det som kjent ikke bestemt noen yngling av jerv, bjørn eller ulv i region 2.

Bjørn har fra gammelt av vært en godt utbredt art i region 2. Vi viser til at den siste særnorske binna ble skutt i Vassfaret på Buskeruds side i 1956. Både Telemark og Buskerud er godt egnede områder for bjørn ut fra bjørnens biologi og arealenes kvaliteter. Bjørnene kan vandre langt, og det er naturlig ut fra artens biologi/vandringsmønster at det kommer hannbjørner inn og blir stasjonære i region 2. Vi ønsker derfor at ordlyden for bjørn i forvaltningsplanen endres til at det skal være en bestandsmålsetting å ha minst 4 hannbjørner i region 2.

Ulv har det vært fra gammelt av i region 2, og det er sannsynlig at ulv igjen vil streife innom regionen eller bli stasjonær. Ulvebestanden i Skandinavia er svært liten og det genetiske mangfoldet er svært lavt på grunn av innavl og mangel på "innvandrere" fra øst. Vi mener det må være en forutsetning for forvaltning av ulv i region 2 at ulver som er "innvandrere" fra øst eller av andre årsaker svært verdifulle for den skandinaviske ulvebestanden, skal ha et sterkt vern.

Jerv har hatt tilhold i region 2 i både eldre og nyere tid. Først og fremst er det registrert jerv nord i Buskerud i nyere tid. Vi mener det må være toleranse for jerv i regionen, først og fremst i Nordfjella i Buskerud - der etter vårt syn spesielt yngling av jerv på grensa til Oppland, skal tillates.

Gaupa er blitt "tildelt" 12 årlige ynglinger i regionen. Årlig gjennomsnitt i årene 2003-2005 var 8,2 ynglinger. Vi forutsetter at eventuell kvote for jakt settes slik at bestandsmålsettingen (som et minimum) nås hvert år.

Til forslaget om differensiering har vi ikke sterke synspunkter. Men målsettingen for regionen totalt må oppnås før det innvilges jaktkvote. Dersom dette ikke settes som forutsetning, ønsker vi ingen sonering. Gaupa vil uansett spre seg slik at tettheten er lavere jo lenger ut mot bestandens ytterkant (sørvest) en kommer.

Høringsutkastet viser forståelse for at dyrene vandrer langt. Vi synes derimot ikke at høringsutkastet viser tilstrekkelig toleranse for rovviltets vandringsmønster. Vi synes også at kapittel 6.7.5 vitner om dårlig innsikt i rovviltets biologi. Både gaupe, bjørn og ulv kan opptre nær bebyggelse uten å være "unormale" eller farlige. Liksom unge rødrever kan være lite redde, kan unge individer av andre viltarter være uerfarne og derfor ikke så sky for mennesker.

Det er også viktig å være klar over at både gaupe, jerv og ulv vil ferdes der elg og rådyr (byttedyr) er, blant annet i kulturlandskapet. Vi forstår kapitlet dersom det er myntet på individer som ulven ved Langedrag for noen år siden. Likevel kan kapitlet misforstås, og det må skilles mellom folks manglende forståelse av rovvilts farlighet og biologi og rovviltartenes

naturlige oppførsel. Vi synes det bør presiseres i forvaltningsplanen i hvilken grad rovvilt er farlige for mennesker, jfr. ulike faktaark, brosjyrer og utredninger fra NINA og DN.

For Norges Naturvernforbund er det viktig å legge vekt på samfunnets interesser knyttet til eksistens av rovvilt. Det gjelder både betydningen av et helhetlig biologisk mangfold med topp-predatorene til stede, turglede der sportegn og spor kan observeres fra rovvilt og det å vite at de lever i vår natur.

Forskningens hensikt er å gi informasjon til nytte for samfunnet, og radiomerkede dyr har derfor en større verdi for samfunnet. Av den grunn ønsker vi at radiomerkede individer av alle rovviltartene skal ha en høyere terskel for felling.

Vi registrerer at høringsutkastet inneholder målsetting om rask saksbehandling ved akutte tapssituasjoner. Vi gjør oppmerksom på at rask saksbehandling kan gi mindre forutsigbarhet i forvaltningen. Dette kombinert med lav terskel for felling, kan øke misnøyen blant alle de som ønsker en større forekomst av rovdyr i vår natur. Å være for kjapp på avtrekkeren kan derfor ikke sies å være konfliktdempende.

3. Bruk av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak

Med den "rød-grønne" regjeringen ble den nye erstatningsordningen med forhåndsutbetaling av midler lagt på is. Det er synd fordi det betyr at mange millioner kroner ikke blir kanalisert til beitebrukerne til forebyggende tiltak. Vi ser det som svært alvorlig at vedtaket foretatt av det brede flertallet på Stortinget i 2004 i behandlingen av stortingsmeldingen Rovvilt i norsk natur (2003-2004), ble satt til side.

Et svært viktig punkt for å redusere tapene av beitedyr er mer midler til forebyggende tiltak. Vi ber derfor om at nemnda gjennom forvaltningsplanen og andre kanaler signaliserer behovet for mer midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak.

Norges Naturvernforbund mener det er viktig å gi beitebrukere god veiledning/informasjon om hvilke forebyggende tiltak som er effektive. Vi mener at driftsformen i områder med høye tap på grunn av rovvilt, må foregå slik at tap i størst mulig grad kan forebygges. Ordinært tilsyn er over hodet ikke nok. Bruk av vokterhund på patrulje bør prøves ut på skogsbeite. Bruk av vokterhund på patrulje med hundefører har gitt reduserte tap i forhold til jerv, og vi anbefaler å prøve ut det samme på gaupe.

Vi vil også nevne en bonde i Nore som i 2004 snarrådig sanket sauene sine ved et angrep fra bjørn. På grunn av bondens resolute innsanking ble saueliv spart og bjørnen fikk leve videre. Dette er ett eksempel på en vinn-vinn-situasjon som er positiv for både de som ønsker rovvilt og de som har sau på beite. Vi ønsker at det skal lønne seg enda mer for beitebrukerne å forebygge tap. Skadefelling er ikke en vinn-vinn-situasjon, og vi ber om at det kun brukes i "nødtilfelle" slik forskriften sier.

Når det gjelder midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, forutsetter vi at de blir brukt på en ikke-konfliktskapende måte. Å støtte en eller annen form for fordekt skuddpremie er direkte uakseptabelt.

Tiltak i beitenæringene må være effektive. Vi mener at forebyggende tiltak må iverksettes mer permanent i områder med erfaringsvise høye tap på grunn av rovvilt. Vi ønsker å unngå dyrelidelser som skyldes at effektive tiltak i beitenæringene ikke blir igangsatt. Vi støtter at beitelaga må utarbeide beredskapsplaner. Disse må kvalitetssikres slik at de inneholder faktiske og effektive tiltak i driftsform, og utarbeidelse av slike må settes som forutsetning for tilskudd til beiting. Ekstraordinært tilsyn er ikke direkte tapsreducerende og skal etter regelverket ikke gis tilskudd til så fremt det ikke kombineres med effektive tapsreducerende tiltak. Beredskapsarealer som sauene kan flyttes til ved akutte tap, må være en selvfølge. Vi mener at forvaltningsplanen må inneholde et punkt der veiledning om effektive forebyggende tiltak blir gitt beitebrukere. Det kan være individuell veiledning og/eller kurs, seminarer og lignende. Seminarer/kurs vil også kunne fungere som møteplasser der det utveksles erfaringer om forebyggende tiltak og andre driftsformer. Vi anbefaler at Bioforsk blir nevnt i denne sammenheng.

Kapittel 6.8 gir en god oversikt over en del forebyggende tiltak. Vi savner bruk av vokterhund på innmark. Vi mener også at det burde vært skilt mellom effekt i forhold til de ulike rovviltartene. Tidlig nedsanking har først og fremst effekt overfor jerv. Vokterhund på innmark har først og fremst effekt overfor gaupe, men kan ha det også overfor ulv og bjørn. Elektriske gjerder som ikke er rovviltsikre bør det ikke gis tilskudd til. Vi ønsker samtidig at midler til ekstraordinært tilsyn ved akutte tapssituasjoner ikke prioriteres høyt.

Det bør stimuleres til utvikling av informasjons-/besøkssentra på regional basis der det kan være utstillinger og konferanser og tilbys guidede turer ut i ”rovviltland” for å lære om sportegn og økologi. Eksistens av rovvilt kan gi grunnlag for ny næringsvirksomhet (f.eks. kombinert med servering av lokalt foredlet mat). Rovvilt i naturen kan være positivt i merkevareoppbygging og som markedsfortrinn for økt turisme o.l.

4. Bestandsovervåking

Vi er kjent med at bestandsregistreringsmetodene er utvidet for rovviltartene. Det gjelder både skjema for storviltjegere og egne skjema for kompetente rovviltinteresserte. Vi er også kjent med innsamling av ekskrementer fra bjørn som bestandsregistreringsmetode. Observasjonene må kvalitetssikres av faglig kompetent personell. Bestandsregistreringer basert på synsing vil være konfliktfylt.

5. Erstatning når forebyggende tiltak ikke er foretatt

Vi anbefaler at det settes større krav til gjennomførte tapsreducerende tiltak i områder med erfaringsvise tap på grunn av rovvilt. Utbetaling av erstatning i slike områder må ikke skje dersom målrettede forebyggende tiltak i driftsformen ikke er foretatt.

Avslutningsvis vil vi si at vedlegget inneholder mye nyttig faktainformasjon.

Norges Naturvernforbund oppfordrer nemnda til å opptre balansert og vise forståelse for og avveie de kryssende samfunnsinteresser som knytter seg til rovviltartenes eksistens i region 2.

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Tore Killingland
generalsekretær